

Informatienota voor de raad

Datum 4 november 2021

Onderwerp	Artikel 45 vragen van de raadsfractie PvdA “tekort aan huishoudelijke ondersteuning vanuit de WMO”
Versienummer	V2.1

Portefeuillehouder D.S. de Jong

Informant S. Bruns/R. Prummel
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon 038 498 4057
Email S.Bruns@zwolle.nl
Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

de beantwoording door het College van de artikel 45 vragen van de raadsfractie van de PvdA over het tekort aan huishoudelijke ondersteuning vanuit de WMO.

Datum 27 oktober 2021

Inleiding

De raadsfractie van de PvdA heeft art. 45 vragen gesteld over het “tekort aan huishoudelijke ondersteuning vanuit de WMO”.

De PvdA fractie geeft aan dat zij met bezorgdheid de informatienota huishoudelijke ondersteuning vanuit de Wmo heeft gelezen welke op 14 oktober is gepubliceerd. Eén van de oorzaken van het tekort aan huishoudelijke ondersteuning is de invoering van het abonnementstarief. Mede door de invoering van het Wmo-abonnementstarief is er een forse stijging van het aantal aanvragen. De PvdA fractie is bang dat juist de meest kwetsbare inwoners hiervan de dupe worden.

Wij beantwoorden de vragen van de raadsfractie van de PvdA als volgt:

1) Kan het college aangeven hoeveel mensen er op de wachtlijst staan?

Op dit moment, begin november 2021, staan er 148 mensen op de wachtlijst.

2) Kan het college aangeven hoe lang een inwoner van Zwolle op huishoudelijke ondersteuning moet wachten?

Wij zijn recent gestart met het centraal bijhouden van de wachtlijst. Wij kunnen niet aangeven hoe lang een inwoner moet wachten op ondersteuning. De aanbieders focussen zich eerst op het kunnen bieden van zorg aan de bestaande cliënten; pas daarna wordt gekeken of er ruimte is voor nieuwe instroom. Op dit moment zien wij dat de zeer beperkte ruimte die er is voor nieuwe cliënten om in te stromen bij aanbieders geheel wordt ingenomen door cliënten vanuit een schrijnende situatie.

3) In de nota is te lezen dat er ten aanzien van spoedsituaties, waarbij hulp niet kan wachten, er aparte afspraken gemaakt zijn met de aanbieders. Hoe zien die afspraken eruit?

Op het moment dat een aanbieder ruimte heeft om een nieuwe cliënt aan te nemen, wordt dit doorgegeven aan het SWT. Het SWT kijkt het eerst naar mensen in een schrijnende situatie. Hierbij kan worden gedacht aan bijvoorbeeld alleenstaande inwoners (al dan niet met jonge kinderen) geheel zonder netwerk; of situaties waarbij het netwerk ernstig overbelast is.

4) Is er ook een wachtlijst voor mensen in een spoedsituatie? Zo ja, hoe lang moeten mensen dan gemiddeld wachten op ondersteuning?

Dit is echt maatwerk. Mensen die in schrijnende situaties zitten, komen bovenaan te staan op de wachtlijst; er wordt meteen contact opgenomen met de zorgaanbieders en overlegd welke mogelijkheden er wel zijn. Meestal kunnen zij niet meteen binnen enkele dagen al worden geholpen door een vaste hulp, maar een korte periode overbruggen voor het schoonmaken van een huis, leidt meestal ook niet meteen tot problemen. Het SWT beoordeelt deze situaties aan de voorkant.

5) In de nota is te lezen dat er in samenwerking met de aanbieders gezocht wordt naar een lange termijnoplossing? Is er een einddatum waarop deze verkenning klaar moet zijn?

De knelpunten die zijn ontstaan in het aanbieden van huishoudelijke ondersteuning hebben te maken aan de ene kant met een toename van de vraag als gevolg van onder andere abonnementstarief¹ en vergrijzing en aan de andere kant met de krapte die er is op de arbeidsmarkt.

¹ Zie ook “Inhoudelijke en financiële impact van het abonnementstarief Wmo derde monitor abonnementstarief Wmo -2021” van Significant Public.

Datum

27 oktober 2021

Dit is geen uniek probleem voor Zwolle maar we zien door heel Nederland deze problematiek. Deze knelpunten zijn niet zomaar op te lossen.

Wij zijn op dit moment periodiek met aanbieders in overleg over de ontstane situatie.

We kijken naar mogelijkheden en initiatieven die we kunnen nemen om het aantal beschikbare hulpen te vergroten. Op dit moment wordt al ingezet op:

- het op creatieve manieren zoeken naar nieuwe werknemers
 - o Zorgaanbieders werven onder nieuwe doelgroepen zoals bijvoorbeeld statushouders.
 - o Zorgaanbieders bieden steeds meer ook ondersteuning aan in de avonden en het weekend om dit werk hiermee voor o.a. studenten toegankelijker en aantrekkelijker te maken.
 - o Er zijn plannen voor een gezamenlijke publiciteitscampagne om hiermee een nieuwe doelgroep aan te trekken.
 - o Het leggen van de verbinding met de Human Capital Agenda, met TIEM en Uvv om ook daar de mogelijkheden te verkennen.
- efficiënter afstemmen van de vraag en het aanbod
 - o We hanteren een centrale wachtlijst.
 - o Er wordt al sinds geruime tijd bij het inzetten van ondersteuning gekeken naar de capaciteit per zorgaanbieder per wijk zodat er minder tijd verloren gaat aan reisdreigingen.
 - o Onderling hebben de planners van de zorgaanbieders kortere lijnen gelegd met elkaar, en stemmen vraag en aanbod op elkaar af.

De genoemde acties richten zich op het vergroten van de beschikbaarheid van hulpen. Helaas heeft dit nog niet de wachtlijst doen afnemen. We zijn met aanbieders in overleg over aanvullende acties. Hierbij willen we verschillende opties verkennen waarbij we kijken hoe we de schaarste in beschikbare uren het beste kunnen gaan verdelen over de meest kwetsbare inwoners om te voorkomen dat kwetsbare inwoners (langdurig) geen ondersteuning hebben.

Concreet kan dit betekenen dat bijvoorbeeld de frequentie van de ondersteuning minder wordt waardoor wel meer inwoners kunnen worden geholpen. Daarnaast willen we ook kijken naar het vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners. Zelfredzaamheid kan betrekking hebben op dat wat een inwoner nog wel zelf kan oppakken, aanpassingen in huis om het schoonmaken te vereenvoudigen, of het vermogen van een inwoner om zijn eigen ondersteuning te regelen. Dit betekent het onderzoeken van mogelijkheden van extra of ander aanbod in voorliggende voorzieningen, inzet innovatieve voorzieningen en het betrekken particulier aanbod. Hierbij zullen we gaan verkennen in hoeverre financiële zelfredzaamheid een onderdeel kan zijn van deze zelfredzaamheid zodat de beschikbare ondersteuning terecht komt bij de mensen in de meest kwetsbare situaties.

De periodieke overleggen met de aanbieders zullen wij de komende periode continueren. Wij zullen u in het eerste kwartaal van 2022 informeren over de voortgang.

6) Is de werkdruk en de hoogte van het salaris van invloed op het tekort van huishoudelijke hulpen? - Zo ja, zou het verlagen van de werkdruk en het verhogen van het salaris een mogelijke oplossing zijn? - Is dat een overweging die wordt meegenomen in het overleg met aanbieders?

Het tekort van huishoudelijke hulpen heeft er vooral mee te maken dat de afgelopen periode de toename van de vraag zo hoog is dat er veel extra personeel nodig is en dat dit extra personeel in de huidige arbeidsmarkt heel moeilijk te vinden is. De door Zwolle gecontracteerde zorgaanbieders

Datum

27 oktober 2021

betalen hun personeel volgens de geldende Cao uit. De afgelopen jaren heeft er al een herwaardering plaatsgevonden van het huishoudelijk werk dat heeft geleid tot een nieuwe salarisschaal voor deze groep. Het is inderdaad wel fysiek zwaar werk, waardoor er geen full time contracten mogelijk zijn. Het werk als huishoudelijke hulp moet ook concurreren met veel andere banen zoals bijvoorbeeld in de horeca. In het overleg met de aanbieders wordt meegenomen wat de mogelijkheden zijn om het werk aantrekkelijker te maken zoals bijvoorbeeld het werken in de avonduren en weekenden waardoor dit werk voor bijvoorbeeld studenten aantrekkelijker wordt.

7) Sommige gemeenten, waaronder Goes hanteren een inkomensgrens. Dit houdt in dat inwoners van Goes met een jaarinkomen of vermogen 150 procent van de bijstandsnorm geen huishoudelijke hulp krijgen vanuit de Wmo. Zou dat voor Zwolle ook een oplossing zijn?

Vanuit de Wmo zijn we verantwoordelijk voor de participatie en het langer zelfstandig wonen voor alle inwoners in onze gemeente. Hierbij mogen de gemeenten niet aan inkomenspolitiek doen, dat wil zeggen gemeenten mogen het inkomen van een inwoner die een Wmo-voorziening aanvraagt niet laten meetellen bij de toekenning. De huidige situatie waarbij als gevolg van het abonnementstarief er een aanzuigende werking heeft plaatsgevonden vanuit de midden en hogere inkomens voor huishoudelijke ondersteuning, zodanig dat binnen de huidige arbeidsmarkt niet meer aan de vraag kan worden voldaan, maakt dat sommige gemeenten ten aanzien van het inkomen de grenzen opzoeken. De minister van VWS heeft daar onlangs in de kamerbrief over de derde monitor abonnementstarief van 25 oktober 2021 aangegeven dat;

“Op basis van het kwalitatieve onderzoek in de monitor wordt duidelijk dat gemeenten in toenemende mate maatregelen treffen om de uitgaven te beperken. In een aantal situaties maak ik mij daar zorgen over, aangezien bij enkele gemeenten de gekozen maatregelen (zoals een inkomenstoets) evident niet binnen de kaders en uitgangspunten van de Wmo 2015 passen. Zoals ik ook heb gemeld in antwoord op de Kamervragen van het lid Tellegen⁷ ben ik vanuit mijn rol als systeemverantwoordelijke genooddaakt om deze gemeenten hierop aan te spreken.”

Gegeven de huidige situatie willen wij de komende periode toch verkennen welke mogelijkheden er zijn om de zelfredzaamheid van inwoners te vergroten waarbij we als onderdeel van deze zelfredzaamheid ook de mogelijkheden van financiële zelfredzaamheid verder zullen onderzoeken. Dit betekent dat we niet op voorhand inwoners willen uitsluiten van huishoudelijke ondersteuning maar wel willen kijken in hoeverre inwoners die financieel zelfredzaam zijn, gebruik kunnen maken van alternatieve vormen van ondersteuning, waardoor de beschikbare Wmo ondersteuning in de meest kwetsbare situaties ingezet kan worden.

8) Sommige gemeenten vinden dat als inwoners ondersteuning zouden kunnen krijgen vanuit de WLZ dat eerst moeten proberen. Hoe gaat Zwolle hiermee om?

Wanneer de zorgbehoefte van een inwoner zodanig is dat de WLZ meer passend is dan de Wmo, wordt met de inwoner het gesprek aangegaan over overstappen naar de WLZ. Dit vanuit de visie dat we nastreven dat de juiste zorg op de juiste plek wordt geleverd. Dit staat los van de problematiek van de wachtlijsten van de huishoudelijke ondersteuning.

9) Is de gemeente Zwolle ook in overleg met andere gemeenten over deze problematiek? Zo ja, biedt dat nog nieuwe inzichten tot oplossingen?

Deze problematiek is ook besproken in het regionale Wmo overleg en wordt ook door de andere regiogemeenten herkend. Daarnaast zijn de zorgaanbieders met wie wij in gesprek zijn ook in

Datum 27 oktober 2021

meerdere gemeenten actief. Dit leidt nog niet direct tot nieuwe oplossingen. De komende periode zullen wij elkaar over onze aanpak en ervaringen ten aanzien van het bestrijden van de wachtlijsten huishoudelijke ondersteuning, blijven informeren.

Openbaarheid

Deze nota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer